

rendjelt nem hordani, s ezt alkalmazni tenni is fogod, de azt visszautasítani, ahhoz bizony, barátom, nincs jogod. Nemcsak a fejedelem iránti tiszteletet, de más érdekeket sértenél meg, melyek bizonyosan ép úgy szíveden fekszenek, mint bárkinek. Kérdezz erről bárkit, kérdezd Deákot...”

Eötvös levele azon a napon érkezett, amikor Arany neve megjelent a kitüntetettek névsorában a hivatalos közlönyben. A költő azonban kitarzott a mellett, hogy visszaadja a díjat. Eötvös, aki maga is a rendjel új kitüntetettje volt, ekkor kereste fel először személyesen barátját, de nem tudta meggyőzni. A helyzet botránnyal fenyegett. Arany másnap a kitüntetésekért felelős belügyminiszternek is levelet írt, immár a legszemélyesebb érvekkel. Tudja, hogy a kitüntetés a magyar irodalomnak szól, de „a legélénkebb contrastot képezi, mintegy kivesz saját énekből, s életemet

önmagával meghasonlásba ejti (...) benső önállóságom sérelmének látszata nélkül, felülről sem fogadhatom el e kitüntetést.” E levél után határozta el a két miniszter, hogy közösen próbálják jobb belátásra bírni a költőt, elutasítása negatív politikai következményeit ecsetelve. A határozati megbeszélés eredményét Wenckheim miniszter másnap leveleiből ismerjük: Arany nem költőként, hanem az Akadémia titkáraként, tehát nem magánemberként, hanem hivatalos minőségében elfogadja a kitüntetést, bárói címet nem kap mellé, a rendjelt pedig soha nem fogja viselni.

A belügyminiszter nem akarhatta tovább feszíteni a húrt, így ünnepélyes ceremónia helyett egyszerűen a levélhez mellékelve, postafordultával küldte el a lovagkeresztet a költőnek. Arany A csillag-hulláskor című ironikus versfüzérben örökítette meg érzéseit: „Járnak hozzám méltóságok, / Kötik rám a méltósá-

got: / Megbocsásson méltóságok, / Nem érzek rá méltóságot.” Kosztolányi Dezső, Faludy György és mások szerint létezett ennek nyersebb verziója is, amit Arany egyenesen az érdemkereszt csomagolópapírjára írt: „Hasfájásban szenvedek, / Kiskeresztet küldenek, / Ha csak egyet tojhatnám, / Száz keresztért nem adnám.” A versike kézírata nem maradt fenn, így az eredeti verzió pontosan nem ismert, több szövegváltozatban terjedt. Azt viszont már Arany barátjának, Vámbéry Árminnak fia, Rusztem írta le, hogy a költő halála után fiókjában felbonthatlanul találták a kitüntetést őrző, spárgával átkötött, hatszoros pecséttel ellátott selyemdobozt. Meg sem nézte.

Nyáry Krisztián

Forrás:

<https://www.facebook.com/photo.php> (2016. aug. 20.)

Andor és Andor

Remény. Nem racionális. A haldokló a gyógyulásban, a megcsalt a visszatérő szerelemben, az elbukott a felállításban, a bizonytalan a biztosban, a megalázott a büszkeségben, a gyászoló a feltámadásban. Mégis jelen van a remény, a reménykedés. Kapaszkodás a levegőbe, ugrás a semmibe, pillantás a sötétbe.

Jó, hogy van. Mert a remény felhője, amely körülvesz, termékeny, mint az esőfelhő. Nélküle elpusztulnánk

*

Apa és fia. Nagyandor és Kisandor. Egymásnak feszülő örökös indulatok. Az apa elvárásai, a fiú lázadásai.

Kisandor úgy érezte, soha semmi nem jó, amit csinál. Így aztán az évek során feladta a próbálkozást. Egykedvűen harcolt, vitatkozott, de tudta, hogy nagyon messze vannak már egymástól. Anyja csendes fáradtsággal békítette őket. Elkeseredett, hogy férje és fia ennyire nem értik meg egymást.

Most pedig itt ez a nagy baj. Kisandor kórházba került. Millió vizsgálat után kiderült, hogy leukémiás. Ma újra mennek Nagyandorral a kórházba. Ica, miközben pakolt, azon töprengett, ez vajon helyrebillenti-e apa és fia kapcsolatát. Hiszen hogy várták ezt a gyereket! Amikor 16 évvel ezelőtt a szülésorvos az ultrahang-felvétel után közölte, hogy fiú lesz, a férje akkorát ugrott örömben, hogy felborított egy műszeres asztalkát.

Hazavitték Kisandort a kórházból, s már tervezgette, mennyi időt fognak együtt eltölteni, ahogy nő a gyerek. Barkácsolnak, fociznak, majd aztán motoroznak. Persze ő mint anya mosolyogva hallgatta a férjét. Ő nem ilyesmit tervezgetett. Gondolatai középpontjában az egészség, a boldogság állt. Ezt kívánta minden nap, amikor a csecsemő fölé hajolt. No meg a féltés. Az ő csemetéjét ne bántsa senki, ne akadályozza majd a terveiben.

Ahogy teltek az évek, Kisandor nőtt, látszott, hogy milyen kezelhető, jó fiú. A férje viszont egyáltalán nem értékelte ezt. Dühös volt, hogy kimarad az óvodai versenyekből, otthon pedig szívesebben bújja a mesekönyveket. Talán itt a hiba? Mert apát és fiát annyira más érdekli. De ez most nem érdekes. Arra vágyott, hogy

gyógyítsák meg a fiát. Felőle végigordíthatnak minden egyes napot, csak legyen újra egészséges mindenki.

Ekkor érkezett haza a férje a munkából, és rögtön bekukkantott a szobába. Ica észrevette, hogy mióta beteg a gyerek, Nagyandor energikussága, barkácsolási kedve mintha elszállt volna. De nem beszélt. Olyan jó lett volna ezt az egészet átbeszélni. Szóval is támogatni egymást. De nem. Ejszaka mindketten csak forgolódtak. Ica könyvei csendben folytak, az aggodás külön marcangolta minden sejtjét. Párja is csak sóhajtozott. Ha megpróbált ilyenkor szólni hozzá, morogva dobott egyet a testén, és elfordult.

Most is szinte némán készülődtek, és fél óra múlva már bent voltak a kórházban. Időpontjuk volt az orvoshoz, aki szinte rögtön fogadta is őket.

– Nézzék, látom, hogy meg vannak rémulve, ami érthető is. Hadd mondjam el, jó eséllyel meggyógyul a fiuk. Csontvelő-átültetésre lesz szükség. Ami persze nem egyszerű, de egyezés esetén valamelyik családtagból nyert egészséges csontvelő segíthet. Komoly vizsgálatok után derül ki, hogy járható-e ez az út. Lehet persze idegen donor is. Fontolják meg ezt, és holnap válaszoljanak, kérem. Az idő itt nem pénz, hanem élet. Most bemehetnek a fiukhoz. – S ezzel már állt is fel Harmath doktor, hiszen elmondta, amiért ezt a szimpatikus házaspárt behívatta. Ekkor azonban Nagyandor határozottan, kissé fátyolos hangon ugyan, megszólalt:

– Nincs itt mit megfontolni, doktor úr. Mikor végzik el a vizsgálatokat rajtam?

– Megbeszéljük a részleteket, miután kijöttek a fiuktól. Már nagyon várja magukat.

Kisandor látta a szüleit közeledni. Ahogy még soha nem látta őket. Nem értek egymáshoz, de mintha mégis összekapaszkodtak volna. Elcsodálkozott. Odaértek hozzá.

Nagyandor szó nélkül megölelte Kisandort, és azt mondta:

– Nem lesz semmi baj.

És Kisandor tudta, hogy nem is lesz. Szorította az apja széles vállát, és tényleg megnyugodott.

Szvitil Ila